

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.591/2007/7.sz.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2008. évi február hó 20. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t :

A vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2007. június 7. napján kihirdetett 13.B.766/2004/75. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban az államot terhelő 7200 (hétezer-kettőszáz) Ft bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság a rendelkező részben írt ítéletével XII.r. vádlottat áru hamis megjelölésének büntette miatt 1 év végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte.

Az I.r., II.r., III.r., IV.r., V.r., VI.r., VII.r., VIII.r., IX., X., XI.r. vádlottakat az ellenük fontosabb ügyekben intézkedő hivatalos személy által társtettesként bünszövetségben és üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntette és a bűnsegédként üzletszerűen és bünszövetségben különösen nagy értékű vámárúra elkövetett csempészet büntette, XII.r. vádlottat pedig az ellene üzletszerűen és bünszövetségben különösen nagy értékű vámárura elkövetett csempészet büntette és folytatólagosan elkövetett hivatalos vesztegetés büntette miatt emelt vád alól felmentette.

Rendelkezett a felmerült bűnügyi költség állam által történő viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész a nyilatkozattételre fenntartott három napon belül az I-XI.r. vádlottak terhére a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása, a XII.r. vádlott vonatkozásában részben bűnösség megállapítása és súlyosítás végett jelentett be fellebbezést. A fellebbezésének írásban történő indokolásában azonban az első fokú ítélet megalapozatlanságára való hivatkozással annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta. Álláspontja szerint tévedett az

elsőfokú bíróság, amikor az anyagi ellenszolgáltatás adása bizonyítottságának hiánya miatt a vádlottakat felmentette a hivatali bűncselekmény vádjáról, és azt állapította meg, hogy legfeljebb fegyelmi felelősségük merülhet fel. Hibázott az elsőfokú bíróság, amikor nem vizsgálta, hogy anyagi ellenszolgáltatás hiányában a vádlottak cselekménye hivatali visszaélés büntetnének minősülhet-e. Ezen túl álláspontja szerint a bíróság a bizonyítékokat környezetükből kiragadva önállóan vizsgálta nem pedig összességükben egymással összevetve. Kifogásolta, hogy a bíróság a tanúvallomásokat „konceptiózusan kezelte”, nem foglalkozott vallomásával és ugyancsak nem értékelte I.sz.tanú, II.sz.tanú, III.sz.tanú, IV.sz. tanú, V.sz. és VI.sz. tanúk vallomását, melyek I.r. és XII.rendű vádlott viszonyára tartalmaztak adatokat.

Az I.-XI. r. vádlottak és védőik az ítéletet tudomásul vették, míg XII.r. vádlott és védője az áru hamis megjelölése vonatkozásában fellebbezést jelentett be felmentés végett.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.373/2007/1-I. számú átiratában az ügyész fellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, mert a tényállás nincs kellően felderítve, ebből következően hiányos, helytelen ténybeli következtetéseken alapul és a bíróság indokolási kötelezettségét is súlyosan megsértette. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra hivatkozással, hogy a cselekmény az elbíráláskor már nem bűncselekmény, nem vizsgálta, hogy az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény szerint annak minősült-e. Amennyiben ugyanis az elkövetéskor hatályos törvény szerint a csempészet a vádlottak részéről megvalósult, egyértelműen fennáll a hivatali visszaélés vagy vesztegetés miatti büntetőjogi felelősségük is. Nem mellőzhető ebből kifolyólag az abban való állásfoglalás, hogy a XII.r., illetve hivatali köteleességük megszegésével bűnsegédi minőségben a pénzügyőr vádlottak az elkövetéskor hatályos büntető anyagi jogszabályok szerint elkövették-e a csempészet bűncselekményét." Az átirat szerint az elsőfokú bíróság arra hivatkozott, „hogy amennyiben történtek is szabályszegések, bűncselekmény csak anyagi ellenszolgáltatás nyújtásának bizonyíthatósága esetén volna megállapítható". Megítélése szerint ez az álláspont helytelen, mivel a hivatali kötelezettségek célzatos megszegése akkor is bűncselekmény - hivatali visszaélés büntette -, ha a hivatalos személy nem részesül érte jogtalan előnyben.

Ezen túl helytelen az elsőfokú bíróságnak az anyagi ellenszolgáltatás bizonyíthatatlanságára vonatkozó megállapítása is. Megalapozatlanná teszi véleménye szerint a tényállást, hogy értékelés nélkül maradtak I.-VI.sz. tanúk vallomásai, „amelyek a vádlottak közötti korrupciós kapcsolat tényét megerősítik".

A nyilvános ülésen a XII.r. vádlott és védője a felmentésre irányuló fellebbezésüket fenntartották, az I.-XI.r. vádlottak és védőik pedig az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozták.

A bejelentett fellebbezések folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírált.

A vádhatósági fellebbezés iránya kapcsán elsődlegesen kiemelandó, hogy nincs perjogi lehetőség arra, hogy az első fokú ügyész a tárgyaláson és a jogorvoslat írásbeli

indokolásában érdemben eltérő nyilatkozatot tegyen. Az ügyész a tárgyaláson a felmentett vádlottak bűnösségének megállapítása érdekében fellebbezett (ami a felmentés okára tekintettel a másodfokú eljárásban egyébként a Be.352.§ (1) bekezdés b) pontja alapján kizárt), a jogorvoslat indokolásában viszont már az első fokú határozat hatályon kívül helyezését indítványozta. Ez lényegében a fellebbezés módosítása, amit joghatályosan a fellebbviteli főügyészség tehet meg.

A felülbírálat során az ítéletábra megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. A lényeges bizonyítékokat beszerezte és azokat nagyrészt megfelelő alapossággal értékelte. Ugyanakkor egyetért az ítéletábra az ügyészség azon észrevételével, mely szerint az elsőfokú bíróság elmulasztotta értékelni több pénzügyőr tanú vallomását, mindössze megjelölte, hogy a tényállást az ő vallomásuk alapján is állapította meg. Az elsőfokú bíróság ezzel megszegte a bizonyítékok értékelésére vonatkozó, a Be. 258. § (3) bekezdésének b) pontjában előírt indokolási kötelezettségét. Ez a szabálysértés azonban nem volt olyan mértékű, amely a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjának alkalmazásához, az első fokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezethetne, a következők miatt.

I.sz. tanú vallomása arra tartalmaz adatot, hogy a XII.r. vádlott őt igyekezett megkörnyékezní, arra azonban semmilyen módon nem utal, hogy a XII.r. vádlott bármely más pénzügyőr vádlottal hasonló jellegű kapcsolatban lett volna.

I.-VI.sz. tanúk vallomásai az ítéletábra megítélése szerint az ügyészség véleményével szemben nem tartalmaznak adatokat az I. és XII. r. vádlott közötti korrupciós kapcsolatra. Arra valóban utalnak, hogy köztük hivatali kapcsolat volt és hogy az I.r. vádlott eljárta a XII.r. vádlott teherautóinak beléptetése során, azonban mindezen vallomások a többi, a bíróság által értékelt vallomásokkal egybevetve sem vezethetnek ahhoz, hogy kétséget kizáró módon megállapítható legyen a XII.r. és az I.r. vádlott közötti korrupciós kapcsolat. Ily módon az indokolási kötelezettség kisebb mértékű megsértése nem eredményezte az ítéleti tényállás megalapozatlanságát.

Nem értett egyet az ítéletábra az ügyészség azon felvetésével, hogy az elsőfokú bíróság tanúvallomását a bizonyítékok köréből kirekesztette. Az elsőfokú ítélet 25. és 26. oldalán a bíróság teljes körűen elemezte tanú vallomását. Ebből világosan kitűnik, hogy nemhogy nem rekesztette azt ki a bizonyítékok köréből, de még el sem vetette, hiszen nem azt állította, hogy az abban foglaltak nem igazak, hanem azt, hogy az abban foglaltak nem bizonyítják a vádlottak közötti korrupciós kapcsolatot.

Nem osztotta az ítéletábra a vádhatóság azon álláspontját sem, mely szerint az elsőfokú bíróság azt állította, hogy anyagi ellenszolgáltatás hiányában bűncselekmény nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság álláspontja a bűncselekmények bizonyíthatósága vonatkozásában a következő.

Nem állapítható meg az, hogy a pénzügyőr vádlottak cselekvőségükért pénzt kaptak XII.r. vádlottól, így a vesztegetés nem mondható ki. Az sem, hogy a vádlottak szándékosan

megszegték kötelességüket a beléptetések során, sőt azt sem, hogy egyáltalán megszegték. Az elsőfokú bíróság véleménye szerint a vesztegetési pénz átadása esetén bizonyított lenne, hogy a vádlottak segítették elő szándékosan a szabálytalan beléptetéseket, azonban álláspontja szerint ez az egyetlen bizonyíték a szándékosságukra, sőt arra, hogy éppen a vádlott pénzügyőrök tevékenysége segítette ezt elő és nem más pénzügyőröké. Kifejti az indokolásban, hogy miért nem csak a vádlottak lehetnek azok, akiknek a mulasztása miatt ez lehetővé vált. Éppen ezért az ítéletábrájának azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben az elsőfokú bíróság által meg nem vizsgált bizonyítékok alapján megállapítható-e az, hogy éppen a vádlottak voltak azok a pénzügyőrök, akik elősegítették a szabálytalan beléptetéseket, és ezt szándékosan tették.

E vonatkozásban a következők vizsgálandók:

- az, hogy a vádlottak telefonos kapcsolatban álltak a XII.r. vádlottal,
- tanúvallomása,
- az életszerűség,
- gyanús körülmények,
- a vádlottak vagyongyarapodása,
- a fellebbviteli főügyészség átiratában megjelölt, a bíróság által nem értékelt tanú vallomások.

A pénzügyőr vádlottaknál a XII.r. vádlottal való telefonos kapcsolattartást, valamint tanú vallomását az elsőfokú bíróság széleskörűen értékelte. Ugyancsak kimerítő magyarázatot adott a vádlottak vagyongyarapodásának perdöntő bizonyítékként történő elvetésére. Az elsőfokú bíróság által nem értékelt tanúvallomások értékelését a fentiek szerint az ítéletábra pótolta. Az életszerűség és a gyanús körülmények vonatkozásában az ítéletábra a következőket jegyzi meg. Összességében a bizonyítékok valóban megalapozott gyanúra adhatnak okot, azonban több ezt gyengítő tény van. Ilyen az, hogy a vádiratban és azóta sem került megjelölésre az, hogy az említett pénzösszeget ki és mely vádlottaknak adta át, abból kinek, mennyi jutott. A vádirat teljességgel összemosza a pénzügyőr vádlottakat ebből a szempontból, valamint a társtetteség szempontjából is mintha valóságosan mindannyian egymás tevékenységéről tudva közösen valószínűsítették volna meg a terhükre rótt cselekményeket. Ugyanakkor ez nem lehetséges, hiszen a vádirat szerint is kezdetben csak I.r. vádlott volt az elkövető és a többiek bevonására éppen azért került sor, mert ő a határátkelőhelyről áthelyezését kérte. Az is teljes homályban maradt, hogy miből állapította meg az ügyészség az átadott pénz összegét. Valószínűsíthető, hogy ezt a tanú vallomásában foglalt egyszeri beléptetés ára alapján jelölte meg, ám a jelzett tanúvallomás nem a konkrét vádlottak cselekményeire vonatkozott. Így az ítéletábra álláspontja szerint bármilyen konkrét pénzösszeg megállapítása megalapozatlan lenne.

Ugyanilyen homályos az, hogy minek alapján válogatták ki a végül megvádolt személyeket. Néhol az a vádhatóság álláspontja, hogy a szolgálatban lévő szolgálatvezető nélkül nem valószínűsíthető volna meg a szabálytalan beléptetés, más helyen viszont éppen azt állítja, hogy a megvádolt pénzügyőrök a szolgálatvezető megkerülésével követték el a cselekményt. Ugyanez vonatkozik a végpontosra is.

Mindezekre példa a vádirat kiegészítésének 8. oldalán IX.r. vádlott cselekményeinek leírásai közül a 2001. 07. hó 22-ei, amikor is a vád szerint részlegvezetőként biztosította a forgalmi rendszámú tehergépkocsi számlacserés vámkezelését, kijelölte áruvizsgálatra azokat a beosztottakat, akik ellenőrzésük során nem észlelték, hogy 3536 db ruhanemű 7,5 tonna. Ezen felül a 2001. július 29. napjára vonatkozó cselekmény, mely szerint az áruvizsgálatra olyan személyeket jelölt ki, akiről tudta, hogy a bűncselekményt nem fogják leleplezni. Joggal merül fel a kérdés, hogy kik voltak ezek a meg nem nevezett személyek, és az ő felelősségüket miért nem vizsgálta a vádhatóság, mit jelent az, hogy tudta a személyekről, hogy a bűncselekményt nem fogják leleplezni.

Mindezek alapján az ítélet tábla azt állapította meg, hogy fennállt ugyan a gyanúja a bűncselekmények megvalósulásának, azonban az elsőfokú bíróság által meg nem vizsgált bizonyítékok egyenkénti és a megvizsgált bizonyítékokkal való összevetésével történő értékelése sem vezethet más eredményre, mint amire az elsőfokú bíróság jutott, így az általa megállapított tényállás e részben nem tekinthető megalapozatlannak.

Ugyanakkor iratellenes az elsőfokú bíróság ítéletének az XII.r. vádlott által megvalósított bűncselekményre vonatkozó tényállási része.

Ezért az ítélet tábla az első fokú ítélet 14. oldalán az utolsó előtti bekezdés 2. mondatában a „márkavédett” szót „védett márkajelzéssel ellátott hamisított” kifejezésre helyesbíti.

A bíróság által e tényállásban megállapított „márkavédett ruhanemű” ugyanis az eredeti a jogtulajdonos által vagy engedélyével készített ruhaneműket jelöli, amelyek természetesen nem lehetnek e bűncselekmény tárgyai.

Az így módosított tényállás már megalapozott, hiányosságoktól mentes, így a Be.351.§ (1) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban is irányadó.

A megyei bíróság az irányadóul elfogadott tényállásból okszerűen vont következtetést a XII.r. vádlott bűnösségére, és helyes a cselekmény minősítése is.

A büntetés kiszabása során irányadó súlyosító és enyhítő körülményeket az elsőfokú bíróság feltárta. A kiszabott büntetés igazodik a cselekmény konkrét tárgyi súlyához, valamint a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességhez, és szükséges, egyben elegendő a büntetési célok eléréséhez.

A megyei bíróság azt ugyancsak helyesen állapította meg, hogy a pénzügyőr vádlottak, és részben a XII. r. vádlott vonatkozásában megállapított tényállás nem valósít meg bűncselekményt.

Nem helytálló a fellebbviteli főügyészségnek a csempészetre vonatkozó fejtegetése, hiszen a csempészet is csak szándékosan valósítható meg, még bűnsegédként is, ezért arra ugyanazok a bizonyítékok vonatkoznak, mint a vesztegetésre vagy a hivatali visszaélésre. Mivel a szándékosság nem állapítható meg, így természetes, hogy a vesztegetés, a hivatali visszaélés és a csempészet sem.

A vádlottak felmentésére ezért törvényesen került sor.

E körben annyi megjegyzés szükséges, hogy a bíróság az ítéletben jelen idejű kijelentő módot használ, ezért a „felmentette” kifejezés helyett a „felmenti”-t kellett volna alkalmazni, azonban ez nem jelentett olyan mértékű hibát, mely miatt az ítélet megváltoztatása lett volna indokolt.

Mivel az ítélet egyéb rendelkezései is törvényesek, a másodfokú bíróság azt a Be. 371.§ (1) bekezdése alapján - helyes indokainál is fogva - helybenhagyta.

Debrecen, 2008. február 20.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács tagja-előadó

dr. Háger Tamás sk.
a tanács tagja

Záradék: A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság számú ítélete a másodfokú végzés folytán a mai napon jogerőre emelkedett és a XII.r. vádlott tekintetében, a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kivételével végrehajtandóvá vált.

Debrecen, 2008. február 20.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő